

OBNOVA NAKON POTRESA I GRAĐEVINSKI OTPAD U KRUŽNOM GOSPODARSTVU

Predstavljeni novi planovi za gospodarenje građevnim otpadom

PRIPREMILA:
Anđela Bogdan

Na konferenciji *Obnova od potresa i građevinski otpad u kružnom gospodarstvu* predstavnici resornog ministarstva su uz dosadašnje rezultate obnove prezentirali planove za iduće razdoblje.

S obzirom na veliku količinu otpada koju treba zbrinuti tijekom obnove i nakon nje, predstavljen je kružni plan zbrinjavanja građevnog otpada i otpada nakon rušenja.

Na konferenciji "Obnova nakon potresa i građevinski otpad u kružnom gospodarstvu: Održivost za budućnost", koju je 25. listopada 2023. organizirala Hrvatska gospodarska komora (HGK) u suradnji s Ministarstvom prostornog uređenja, graditeljstva i državne imovine, glavna je tema bila upravljanje projektima od početka do konačnog zbrinjavanja građevnog materijala. Raspravljalo se o najboljim praksama u vođenju i provođenju projekata. Hrvatska još uvijek nema cjelovito rješenje za otpad pa tako ni za građevni otpad, a obnovom nakon potresa u Zagrebu i Petrinji nagomilala se velika količina toga otpada. Procjenjuje se da je u 2022. nastalo 1,63 milijuna tona građevnog otpada, što je gotovo 17 posto više nego godinu prije.

Glavna tema skupa - obnova nakon potresa i građevinski otpad u kružnom gospodarstvu

Luka Burilović, predsjednik Hrvatske gospodarske komore, istaknuo je kako Komora aktivno sudjeluje u svim segmentima toga razvoja. Ona informira građevinske tvrtke o novim mogućnostima i poslovima te nastoji riješiti izazove s kojima se građevinska industrija suočava kako ne bi postala zapreka razvoju. Jedan od ključnih problema jest nedostatak radne snage. Drugi važan element jest upravljanje građevnim otpadom. Gotovo 70 posto građevnog otpada moguće je

reciklirati i ponovno iskoristiti, a cijene materijala i sirovina svakoga dana rastu pa je ponovna upotreba građevnog materijala poželjna. Osim toga ponovnim korištenjem smanjuje se i količina građevnog otpada koji često završava i na ilegalnim odlagalištima u prirodi. Zbog velikih količina građevnog otpada u Zagrebu raste broj ilegalnih odlagališta, i to uglavnom uz Savu. Luka Korlaet, dogradonačelnik grada Zagreba, istaknuo je da je Resnik, pogon za oporabu materijala nastalog nakon uklanjanja građevina, pri kraju. Drugim riječima, pogon na Resniku, koji će biti projektiran po najvišim ekološkim standardima po uzoru na isti takav u Petrinji, bit će oporabilište. Zamisao je da se 80 posto materijala poput drobljenoga betona, opeke, drvene građe i metala po-

novo upotrijebi za novu gradnju. Korlaet tvrdi da će Resnik biti vrlo funkcionalan sklop s najsuvremenijim drobilicama koje ne buče i ne praše.

Branko Bačić, potpredsjednik Vlade i ministar prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine, istaknuo je da je do sada obnovljeno 10 700 građevina pogođenih potresom. Ta obnova obuhvaća privatne posjede i javne zgrade. Ministarstvo planira obnoviti otprilike 18 tisuća lokacija na temelju zaprimljenih zahtjeva vezanih uz potrese u Zagrebu i Petrinji. Što se tiče obrađivanja i ponovne upotrebe građevnog otpada, cilj je Ministarstva što prije postići standarde Europske unije. Iako ti standardi još nisu dosegnuti, Bačić vjeruje da će zahvaljujući aktivnostima svih institucija taj cilj biti postignut u bliskoj budućnosti. Kako bi se to postiglo, ključno je uspostaviti reciklažna dvorišta diljem Hrvatske, u mnogim lokalnim jedinicama kako bi se građevni otpad mogao oporabiti. Također, planira se povećati aktivnosti oko 300 tvrtki koje se bave tom vrstom oporabe otpada.

Mirjana Čagalj, potpredsjednica HGK-a za graditeljstvo i promet, istaknula je

Zajednička fotografija predstavnika HGK i uzvanika

Panel rasprava na temu sustava gospodarenja građevnim otpadom

Detalj snimljen tijekom konferencije

da je sve materijale poput betona, cigle, crijepa, keramike i metala moguće jednostavno vratiti u proizvodne procese. Građevinski sektor odgovoran je za učinkovito zbrinjavanje dijela tog otpada, za poticanje suradnje u području povrata u proizvodne cikluse te za aktivno sudjelovanje u podizanju razine svijesti o tome pitanju i za suzbijanje iznimaka koje se ne pridržavaju propisanih normi. Neophodno je uspostaviti sustav reciklažnih dvorišta i centara za uporabu te pojednostaviti procedure za tvrtke.

Davor Blažek, predsjednik Udruženja industrije nemetala i građevinskog materijala HGK-a, istaknuo je da kod proizvodnje građevnoga materijala postoji mogućnost da se primarna sirovina u prosjeku minimalno supstitira s 10 do 15 posto zamjenske sirovine, odnosno recikliranoga građevnog otpada. Hrvatski proizvođači građevnoga materijala imaju potencijal reciklirati i koristiti za proizvodnju novih građevnih proizvoda čak 1,5 milijuna tona građevnog otpada na godinu, što je znatno više od količina koje godišnje nastaju u Hrvatskoj. U praksi se često zna dogoditi da nije moguće doći do potrebnih količina i zato se Blažek nada da će u budućnosti biti što manje fotografija ilegalnih odlagališta građevnoga otpada.

Alan Perl, predsjednik Grupacije za gospodarenje građevnim otpadom HGK-a, još jednom je istaknuo da građevni otpad nastaje u velikim količinama i da je vrlo važno iskoristi ga kao sekundarnu sirovinu, odnosno

osvijestiti da on više nije otpad. Bilo da se radi o niskogradnji bilo o visokogradnji, sve tvrtke koje su u mogućnosti gospodariti otpadom ili ga reciklirati i obraditi pozvao je da se uključe u rad Grupacije i da se na taj način što više tog otpada ukloni s površina, tj. da se odloži na zakonom propisana odlagališta te zbrine ili uporabi.

Tijekom konferencije održana je panel-rasprava pod nazivom "Naše mjesto u sustavu gospodarenja građevnim otpadom?". U ulozi moderatorice stručnoga panela sudjelovala je Snježana Turalija, konzultantica za održivu gradnju i kružno gospodarstvo. U panelu su sudjelovali Davor Blažek, predsjednik Udruženja industrije nemetala i građevinskog materijala HGK-a, Alan Perl, predsjednik Grupacije za gospodarenje građevnim otpadom HGK-a, Tonči Glavinčić iz MPGI-a, ravnatelj Uprave za provedbu obnove od potresa, Luka Korlaet, zamjenik gradonačelnika grada Zagreba, Milovan Zrakić iz FZOEU-a, Sektora za zaštitu okoliša, Hrvoje Dokoza, konzultant tijekom izrade Prijedloga akcijskog plana za kružno gospodarstvo u sektoru gospodarenja građevnim otpadom i otpadom od rušenja u sklopu projekta Svjetske banke, i Zoran Bošnjak, predstavnik Državnoga inspektorata.

Šuta, opeka, metal, crijep i keramika se prema europskoj direktivi ne mogu samo odlagati, nego se na njih treba gledati kao na materijal koji se može ponovno upotrijebiti za novu gradnju. Zbog toga će općine i gradovi biti obvezni graditi pogone za reciklažu građevnoga otpada.

Na kraju treba istaknuti kako je Hrvatska gospodarska komora uspostavila Burzu otpada. Osnovana je radi evidentiranja i izvještavanja o ponudi i potražnji sekundarnih sirovina na području Republike Hrvatske kao dio ukupne državne strategije gospodarenja otpadom. Konkretni ciljevi Burze otpada jesu:

- osigurati tehnološke kriterije koje mora zadovoljiti određena kategorija otpada kako bi bila pogodna za recikliranje
- omogućiti povezivanje ponuditelja sekundarne sirovine i kupaca takvih materijala
- promicati održivost korištenjem izdvojenih vrijednih sekundarnih materijala
- kreiranje transparentnog tržišta sekundarnih sirovina.

Ona čini središte ponuda i potražnji otpada svih vrsta nastalih tijekom proizvodnje koje se međusobno povezuje ovisno o predmetu prijave. Organizirana je radi povezivanja pravnih i fizičkih osoba koje nude ili traže sve vrste korisnoga otpada, odnosno sekundarnih sirovina koji se mogu iskoristiti kao ulazne sirovine za daljnju proizvodnju. Platforma je dostupna na mrežnim stranicama Hrvatske gospodarske komore.

Izvor

- <https://www.hgk.hr/>
- <https://digitalnakomora.hr/e-gospodarske-informacije/burza-otpada/centar-informacija/o-burzi-otpada>